

(/)

🏠 (/) > Diverse (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Bjergbestigning i Alperne

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/den-roede-underverden>)

Bjergbestigning i Alperne

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 2136

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/bjergbestigning-i-alperne)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/bjergbestigning-i-alperne](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/bjergbestigning-i-alperne)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/bjergbestigning-i-alperne)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/bjergbestigning-i-alperne](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/bjergbestigning-i-alperne)) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/bjergbestigning-i-alperne&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/bjergbestigning-i-alperne&title=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/bjergbestigning-i-alperne&title=))

Anders Paulsen

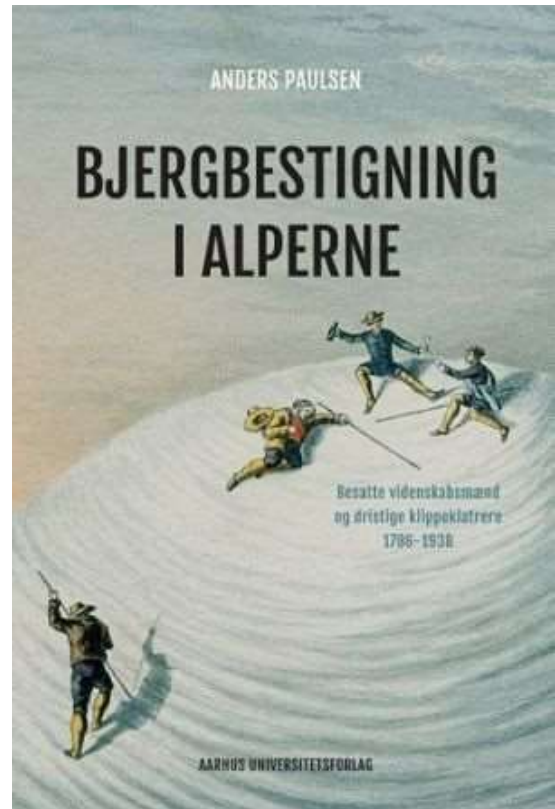
Bjergbestigning i Alperne.

Besatte videnskabsmænd og dristige klippeklatrere 1786-1938

Aarhus Universitetsforlag. 224 sider illustreret. 249,95 kr.

Bjergbestigning med historisk og videnskabelig tilgang

Bogen er en akademisk tilgang til bjergbestigningens historie centreret om Alperne. Her næsten udelukkende i Frankrig og Schweiz, hvor vi følger udviklingen fra den første bestigning af Mont Blanc i 1786 til overvindelsen af Alpernes sidste store udfordring, Eigers nordside, i 1938. En bedrift, der forinden havde kostet over 40 klatrere livet under adskillige forsøg. De fire dristige tyske og østrigske besejrer blev til gengæld nazismens helte og opnåede såvel berømmelse som en økonomi, der løftede dem ud af 30'ernes grå sociale hverdag. Men primært er både vinklen og de ofte farverigt fremstillede helte fortrinsvis fra den britiske overklassens gentlemen og franskmænd fra den victorianske periode. Dette bl.a. som en følge af, at briter sammen med lokale førere besteg hele 31 af de 39 højeste Alpetinder. Sideløbende fremlægges og forklares det kulturelle og intellektuelle syn på bjergene fra noget farligt, man helst skulle undgå, til naturens ophøjede katedraler. Derefter videre i kronologien som genstand for national maskulin kappestrid til frirum fra civilisationen og område for personlig ekstremudfoldelse i pagt med naturkræfterne.

Fra videnskab over naturromantik til national manifestation

Bogen følger kronologien og er opdelt i fire synsvinkler på bjergbestigningen, som samtidigt også er titler på de fire hovedafsnit. Perioderne/synsvinklerne er: "Videnskaben", "Det Sublime", "Nationalismen" og "Nydelsen".

Bjergbestigningen startede ud fra en videnskabelig vinkel, hvor man medbragte diverse instrumenter og fx studerede gletsjere, planteliv og mineralogi undervejs. I den efterfølgende periode stod bjergene i romantikkens skær, som sublime naturscenarier - naturens katedraler, der satte mennesket og industrialiseringen i relief. En tid, hvor filosofen Jean-Jacques Rousseau (1712-1778) i digte og fortællinger satte dagsordenen "tilbage til naturen" og derefter fx Caspar David Friedrich (1774-1840) i malerier understregede ærefrygten, mystikken og bjergene storhed. Den sublime periode efterfulgtes af en primært nationalistisk, hvor man udførte bedrifter i bjergene og med nationalistisk maskulinitet besteg toppe ad de mest stejle og ufremkommelige ruter for Imperiet eller nationen. Her er vi nået frem til tiden midt og sidst i 1800-tallet og op til efter 1. Verdenskrig, hvor først englændere og senere italienere, tyskere og østrigere samlede trofæer til fædrelandets ære. For de sidstes vedkommende kom heltene fra lavere samfundslag, hvor bjergene også tjente til at opnå social status. Tinderne og bjergbestigningen blev tacklet i martialske vendinger. Bjergene skulle "angribes" og "besejres". Kun sejr eller døden talte således på Eigers skræmmende nordvæg. I 1930'ernes dødsforagtende syn på bjergbestigningen så Hitler muligheden for manifestation af nazismens maskuline ideal gennem vovehalse som Eigers besejrer Heinrich Harrer og Andreas Heckmair. Heckmair, der allerede forinden havde opnået heltestatus og fx var i audiens hos Hitler sammen med det feterede filmpropaganda koryfæ Leni Riefenstahl. I denne del får også de kvindelige bjergbestigere deres kapitel.

Caspar David Friedrichs oliemaleri fra 1818 var med til at iscenesætte bjergbestigeren som den ultimative romantiske figur - et menneske der i et sublimt øjeblik kunne opnå en åndelig genforening med naturen. Ill. fra bogen

Nydelsen og oplevelsen som sidste drivkraft mod højderne

I sidste del opererer forfatteren med begrebet nydelse, som via en række videnskabelige og intellektuelle fremstillinger defineres til begrebet Flow. Flow kan meget groft defineres som lykkefølelsen, når naturoplevelsen, fysikken og udfordringen spiller sammen med ekstremsportsaspektet og går op i en højere enhed og lykkefølelse. Forfatteren lægger dog ikke skjul på, at bjergbestigningen i praksis gennem årene for de mange agerende har haft flere elementer af bogens hovedaspekter i spil samtidigt.

Men holdt bjergbestigningen i Alperne op, da Eigers nordvæg var besejret? Nej!

Både bjergbestigningen, bjergvandringen og turismen fortsatte med flow/nydelsen som grundlæggende element. Bjergsportsforeningerne havde og har tusindvis af medlemmer i både England og især i Tyskland, hvor Deutscher Alpenverein med 358 selvstændige afdelinger og over 1.3 mil. medlemmer er verdens største.

Målgruppe, vurdering og anker

Indledningsvis vil jeg, der som bjergvandrør på snart 20'ende år opfatter mig som en del af målgruppen, anføre, at bogen grundlæggende var vedkommende fængende læsning, der gav appetit på yderligere viden.

Fremstillingen er velskrevet og grundigt researchet. På samme måde er formidlingen god og nuanceret, men også meget detaljeret og for en stor del på forskerplan. Fremstillingen er en del steder levendegjort af dramatiske beretninger, enkeltepisoder og farverige hovedpersoner. Men generelt ligger vægten ikke her, ligesom spændingspotentialet i disse beretninger udnyttes i ret begrænset omfang. Hovedindtrykket er derfor en primært videnskabelig, akademisk lidt tør fremstilling med appel til en forholdsvis begrænset målgruppe af videregående interesserede. På den anden side plæderer forfatteren dog heller ikke på noget tidspunkt at stå for en decideret populærhistorisk udgivelse.

Et andet element, der begrænser, er skævvridningen i den næsten ensidige fokusering på de vestlige Alper og den store vægtning af det engelske aspekt. Et moment der også tydeliggøres i litteraturlistens over 60 titler, hvor kun seks er tyske og enkelte nordiske. Med hensyn til resten er der udelukkende valgt engelsksproglige kilder. Notabiliteter fra Østrig-Ungarn, som fx kartograf, officer og polarekspeditionsdeltager Julius von Payer (1841-1915), nævnes ikke. Dette på trods af Payers store videnskabelige kartografiske indsats og hele 60 førstebestigninger. Dette kan efterlade læseren med det indtryk, at den germanske del af alpeeventyret (med både videnskab, bestigning, turisme og

bestigninger) mestendels var begrænset til den nazistiske periode. Specielt mht. turisme (som dog retfærdigvis ikke er bogens hovedemne) resulterer skævvridningen i, at man kun strejfer den tysk-østrigske folketurisme mod Alperne. En strøm af bjergentusiaster ud fra tusindvis af medlemmer i flere hundrede selvstændige afdelinger af Deutscher Alpenverein, der allerede 1870-90 - altså længe før 1. Verdenskrig - opførte et par hundrede store bjerghytter/overnatningshoteller i Alperne. Specielt i sidste hovedafsnit om nydelsen føles definitionerne unødvendigt ordrige og akademiske. Det er simpelthen for meget at sætte så mange ord på den grundlæggende naturbetagelse og lykkefølelse ved at tage og overvinde en udfordring.

[Historie-online.dk, den 28. januar 2020]

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/den-roede-underverden>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

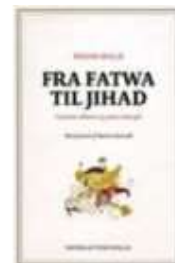
DAMEN I MIDTEN

(<http://www.historie-online.dk/boger/damen-i-midten>)

**PLIGT OG RET – RET OG PLIGT
- REFLEKSIONER OVER DEN
SOCIALDEMOKRATISKE
IDÉARV**

(<http://www.historie-online.dk/boger/pligt-og-ret-ret-og-pligt-refleksioner-over-den-socialdemokratiske-idarv>)

FRA FATWA TIL JIHAD

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/fra-fatwa-til-jihad>)

Klima og katastrofer

Ny serie i podcasten "Åsteder"

(<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/klima-og-katastrofer>) (<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/klima-og-katastrofer>)

